

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:

I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål](#)

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

TAKSATIONSKOMMISSIONEN >

TAKSATIONSKOMMISSIONEN
VEDRØRENDE NATURFREDNING

REG.NR. 7784.00

ADRESSE:

SLOTSMARKEN 13. 2970 HØRSHOLM
TLF. 45 76 53 76

Sag nr. 264. Fredning af et areal med resterne af vikingefæstningen Aggersborg.

Kendelse:

(Meddelt den 28. januar 1991)

Overfredningsnævnets afgørelse af 4. september 1990 om erstatning i anledning af fredning af et areal med resterne af vikingefæstningen Aggersborg i Løgstør kommune, Nordjyllands amt er påklaget til Taksationskommissionen vedrørende Naturfredning af Nordjyllands amt.

Taksationskommissionen har den 12. november 1990 afholdt et møde, hvor amtskommunen var repræsenteret ved landinspektør Mogens Elling, afdelingsleder Lene Rubæk og teknisk assistent Aase Petersen. Boet efter den hidtidige ejer af ejendommen Inger Marie Overgaard Nørgaard var repræsenteret ved advokat M.A. Madsen, Fjerritslev og de nye ejere, Aggersborggaard A/S ved advokat Hans Kjærsgaard. Endvidere mødte Skov- og Naturstyrelsen ved civilingeniør Ib Kofod.

Kommissionen har besigtiget det fredede areal den 13. november 1990 sammen med ovennævnte personer og statsskovrider Hans Borglykke, Hanherred Statsskovdistrikt. Det er herunder konstateret, at der er en afstand på godt 10 m mellem Aggersborggaards ladebygning og den sydlige grænse for det afståede areal. Statsskovrider Borglykke har op-

lyst, at der vil blive opsat hegn i den sydlige grænse-
linie.

Vedrørende salget af Aggersborggaard er det oplyst, at det mellem sælger og køber er aftalt, at fredningserstatningen skal tilfalde sælger (boet efter Inger Marie Overgaard Nørgaard).

For Taksationskommissionen har Nordjyllands amt nedlagt påstand, om at erstatningen nedsættes til ca. 325.000 kr. Boet efter den hidtidige ejer har under hensyn til aftalen med den nye ejer om fredningserstatningen alene nedlagt påstand om stadfæstelse. Den nye ejer har erklæret ikke at ville indtræde i klagen for Taksationskommissionen.

Nordjyllands amt har til støtte for sin påstand bl.a. hen-
vist til, at erstatningen for arealafståelse ikke bør
fastsættes til mere end 2,35 kr. pr. m², svarende til
235.000 kr. med et tillæg på 50.000 kr. for den særlige
værdi, der udspringer af det afståede areals nære belig-
genhed ved Aggersborggaards driftsbygninger samt et yder-
ligere tillæg på 40.000 kr. for "ejendomsformindskelse",
som skal dække tabet for det ved fredningen opståede mis-
forhold mellem størrelsen af produktionsapparatet (drifts-
bygningerne) og størrelsen af ejendommens dyrkbare areal,
efter afståelsen. Der er herved henvist til, at ekspro-
priationserstatninger ved vejanlæg i området er udmålt i
denne størrelsesorden. Udover disse beløb bør der ikke
gives særskilt erstatning for de gener, der påføres
restejendommen, idet det gøres gældende, at dennes han-
delsværdi ikke vil falde mere end den erstatning, der ud-
måles efter de ovenfor anførte retningslinier. Det er
tillige anført, at Aggersborggaards beboelsesbygninger er
orienteret mod Limfjorden, d.v.s. mod syd og ikke mod det
fredede areal nord for avlsbygningerne. Endvidere henvis-
ses til, at en eventuel udvidelse af driftsbygningerne i-
følge naturfredningslovens § 53 kræver fredningsnævnets
tilladelse, der ikke kan forventes meddelt.

Boets advokat har til støtte for påstanden om stadfæstelse
anført, at en erstatning på 800.000 kr. må betragtes som
lavt ansat og har her i det væsentlige henvist til de
synspunkter, der er fremført for Overfredningsnævnet ved-
rørende erstatningsfastsættelsen.

Taksationskommissionen kan tiltræde, at der for det ved
fredningen afståede areal under hensyn til beliggenhed og
bonitet er ydet fuldstændig erstatning ved det af Over-
fredningsnævnet fastsatte beløb på 400.000 kr. Med hensyn
til de gener, der som følge af fredningen påføres den re-
sterende ejendom, finder Taksationskommissionen ud fra en

3
6

Samlet bedømmelse af disse ulemper på grundlag af besigtigelsen, at erstatningen herfor passende kan ansættes til 200.000 kr. Som følge heraf nedsættes den samlede erstatning til 600.000 kr.

Herefter bestemmes:

Fredningserstatningen til den hidtidige ejer af Aggersborggaard, boet efter Inger Marie Overgaard Nørgaard fastsættes til 600.000 kr.

Beløbet forrentes som bestemt ved Overfredningsnævnets afgørelse af 4. september 1990.

I godtgørelse for advokatbistand under taksationen fastsættes et beløb på 5.000 kr., der udbetales direkte til advokat M.A. Madsen, Fjerritslev.

Ole Nicolaisen

Karl Nielsen

Arne Sørensen

OVERFREDNINGSNÆVNET >

Overfredningsnævnets afgørelse

af 4. september 1990

om fredning af et areal med resterne af vikingefæstningen Aggersborg med nærmeste omgivelser i Løgstør Kommune, Nordjyllands Amt (sag nr. 2771/89)

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amts Sydlige Fredningskreds har den 19. oktober 1989 truffet afgørelse om fredning af et areal på knap 10 ha omfattende resterne af vikingefæstningen Aggersborg med nærmeste omgivelser i Løgstør Kommune. Formålet med fredningen er at bevare og sikre arealets kulturhistoriske og arkæologiske værdier samt at sikre offentlighedens adgang til området, så vidt det er foreneligt med fredningens øvrige formål. Det fredede areal, som er en del af ejendommen Aggersborggård, skal ifølge fredningsnævnets afgørelse afstås til staten v/Miljøministeriet.

Fredningsnævnets afgørelse om fredningens gennemførelse er påklaget til Overfredningsnævnet af ejeren af Aggersborggård, som har påstået fredningen opgivet og i hvert fald begrænset i geografisk omfang. Endvidere har Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen påklaget afgørelsen med påstand om, at der ved fredningen gives øget mulighed for at kunne restaurere de oprindelige anlæg. Nordjyllands Amt har heroverfor udtrykt betænkelighed ved en for vidtgående adgang til rekonstruktion af anlæggene på bekostning af det omgivende landskab.

Fredningssagen blev i 1987 rejst af Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen, som frygtede, at fortsat pløjning med moderne redskaber ville medføre, at de synlige spor af ringborgens vold snart ville forsvinde.

Aggersborg-komplekset beskrives som uden sidestykke. Anlægget - en ringborg med en ydre diameter på 285 m - er et af vikingetidens mest centrale monumenter, og bebyggelsesudviklingen kan her følges fra vikingetidens begyndelse op til i dag. Kun ca. halvdelen af anlægget er hidtil udgravet, og udgravningerne, som blev foretaget i 1945-52, er sket efter metoder, der i dag må anses for helt utilstrækkelige. Området rummer tillige endnu ikke lokaliserede anlæg - en hedensk gravplads, kongsgårde, borge og eventuelt vigtige anlæg, som man ikke har viden om i dag.

For Overfredningsnævnet har foruden sagsrejseren Miljøministeriet, Løgstør Kommune, Nordjyllands Amt og Danmarks Naturfredningsforening udtalt sig til fordel for gennemførelsen af fredningen stort set som bestemt af fredningsnævnet. Samtlige har lagt stor vægt på, at der på bedst mulig måde sikres offentlighedens adgang til området under hensyntagen til de arkæologiske interesser samt mulighed for almindelig orientering på stedet om de arkæologiske værdier, der knytter sig til området. Aggersborg sogns Menighedsråd, hvis gamle kirkelade ligger i den nordlige del af fredningsområdet, har fremhævet, at fredningen ikke bør hindre tilvejebringelse af sådanne tidssvarende faciliteter ved kirken, som kræves efter arbejdsmiljøloven.

Overfredningsnævnet har besigtiget fredningsområdet og afholdt offentligt møde om sagen den 18. april 1990.

I sagens behandling har 10 af Overfredningsnævnets medlemmer deltaget.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Det tiltrædes, at der pålægges området fredningsbestemmelser, hvorved om-

rådets arkæologiske og kulturhistoriske værdier bevares og sikres, herunder de arkæologiske levn af vikingefæstningen Aggersborg med nærmeste omgivelser. Det tiltrædes endvidere, at der gives offentligheden adgang til området, så vidt dette er foreneligt med forannævnte hensyn.

Hvad angår fredningsområdets nærmere afgrænsning er det besluttet at tiltræde fredningens geografiske omfang som bestemt af fredningsnævnet, dog således at fredningsbestemmelserne tillige skal gælde for areal øst for Torupvejen indtil en afstand af 210 m fra fortidsmindets centrum, hvis vejen forlægges mod øst, og arealet mellem det nuværende og kommende tracé herefter kommer i offentligt eje.

Det tiltrædes endvidere, at det fredede område skal afstås til Miljøministeriet i det væsentlige med de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat for området. Dog bør det udtrykkelig fremgå af afgørelsen, at fredningen ikke er til hinder for, at der med fredningsnævnets godkendelse kan etableres yderligere parkeringsmuligheder på det areal, der ligger nord for en østlig forlængelse af det sydlige kirkegårdsskel. Ved anlæg af parkeringspladser bør der drages omsorg for, at det eksisterende herregårdsdige ikke beskadiges. Det bør endvidere fremgå af afgørelsen, at der i den nordlige del af parkeringsområdet skal kunne opføres en nybygning til afløsning af den gamle kirkelade, og at bygningen med fredningsnævnets godkendelse skal kunne indrettes til at rumme både velfærdsrum for kirken og informationscenter om fredningsområdets kulturhistoriske værdier.

Idet fredningsnævnets afgørelse af 19. oktober 1989 ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det ca. 10 ha store område af det nuværende matr.nr. 1 a Aggersborg By, Aggersborg, som det er afgrænset på kortet, der hører til Overfredningsnævnets afgørelse:

§ 1. Fredningen har til formål at bevare og beskytte området kulturhistoriske og arkæologiske værdier og herunder særligt resterne af vikingefæstningen Aggersborg samt at sikre almenhedens adgang til området, i det omfang den offentlige adgang er forenelig med fredningens øvrige formål.

§ 2. Det fredede område skal fremover henligge med græs. Tilsåning og vedligeholdelse påhviler Miljøministeriet. Gødskning, afgræsning og eventuel omlægning af græsarealerne må kun ske, i det omfang dette ikke strider mod fredningens formål.

§ 3. Det følger af § 2, at arealet ikke må beplantes eller bebygges. Der må ej heller opstilles skure, boder, master eller andre skæmmende indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der - med fredningsnævnets forudgående godkendelse - opstilles læskur for græssende dyr. Ej heller at der til erstatning for den gamle kirke-lade med fredningsnævnets godkendelse opføres en bygning så langt mod nord som muligt, der kan rumme både velfærdsrum for kirken og eventuelt informationscenter om fredningsområdets kulturhistoriske og arkæologiske værdier.

§ 4. Der må ikke foretages andre terrænændringer end nødvendigt for områdets udforskning eller tydeliggørelse af fortidsmindernes karakter, eller hvad der er strengt nødvendigt af hensyn til offentlighedens adgang, herunder etablering af yderligere parkeringsmuligheder på det areal, der mod syd afgrænses i østlig forlængelse af det sydlige kirkegårdsskel. Der må dog ikke herved ske beskadigelse af det eksisterende herregårdsdige.

§ 5. Almenheden har ret til ophold og gående færdsel i det omfang, dette skønnes foreneligt med fredningens formål.

§ 6. Det påhviler Miljøministeriet at opsætte og vedligeholde et for-svarligt hegn mod de tilgrænsende have- og landbrugsarealer. Iøvrigt må hegning kun finde sted som led i arealets pleje eller til regulering af almenhedens færdsels- og opholdsret. Det er herunder tilladt at opsætte et fodhegn ved den sydlige afgrænsning af parkeringsarealet. Endvidere tillades opsat et ikke-dominerende skilt til vejledning af områdets kulturhistoriske og arkæologiske værdier.

§ 7. Det påhviler Miljøministeriet at føre tilsyn med og pleje det fredede areal.

§ 8. Det fredede areal afstås til Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen. Datoen for arealets fysiske overtagelse fastsættes til den 1. januar 1991.

Afståelsen anses i økonomisk henseende for at være sket pr. 1. januar 1990, der tilige er skæringsdag for skatter og afgifter. Udstykning sker ved Miljøministeriets foranstaltning og på statens bekostning.

Alle rettigheder til eller over det afståede bortfalder, jf. naturfredningslovens § 22, stk. 2, med undtagelse af dokument angående byggelinie for bivej på matr.nr. 1 a Aggersborg By, tinglyst den 12. august 1944.

§ 9. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-6 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Overfredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato fastsat erstatningen samt omkostninger i anledning af fredningen til ialt 835.000 kr., herunder omkostninger tilkendt af fredningsnævnet, og pålagt staten at udrede 90 % heraf. Det følger af naturfredningslovens § 33, at fredningens gennemførelse derfor er afhængig af, at Folketingets Finansudvalg giver tilslutning til beløbets udbetaling.

På Overfredningsnævnets vegne

Bent Jacobsen
viceformand

Overfredningsnævnets afgørelse

af 4. september 1990

om erstatning i anledning af fredningen af et areal med resterne af vikingefæstningen Aggersborg med nærmeste omgivelser i Løgstør Kommune, Nordjyllands Amt (sag nr. 2771/89).

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amts Sydlige Fredningskreds har den 19. oktober 1989 truffet afgørelse om erstatning i anledning af den samtidig besluttede fredning af et areal på knap 10 ha omfattende resterne af vikingefæstningen Aggersborg med nærmeste omgivelser i Løgstør Kommune. Der er herved tilkendt den hidtidige ejer af det fredede areal af ejendommen Aggersborggård, Inger Marie Overgaard Nørgaard, en erstatning på 1.500.000 kr. for afståelse til Miljøministeriet af det fredede areal på knap 10 ha.

Fredningsnævnets afgørelse er forelagt Overfredningsnævnet til efterprøvelse i medfør af naturfredningslovens § 25. Erstatningsfastsættelsen er tillige påklaget til Overfredningsnævnet af ejeren af arealet med påstand om forhøjelse af erstatningen til mindst 2 mill.kr.

Heroverfor har både Skov- og Naturstyrelsen og Nordjyllands Amt påstået erstatningen nedsat. Skov- og Naturstyrelsen har således påstået en nedsættelse af erstatningen til højst 400.000 kr., og amtet har påstået erstatningen yderligere nedsat. Samtidig har amtet ønsket 9/10 af fredningsudgiften afholdt af staten.

Det fremgår af fredningsnævnets afgørelse, at nævnet har fastsat erstatningen på 1,5 mill.kr. under hensyntagen til den samlede ejendomsværdiforringelse i handel og vandel.

Ejeren af Aggersborggård v/advokat M.A. Madsen, Fjerritslev, har især begrundet det fremsatte erstatningskrav med, at det eksproprierede areal er af særlig værdi for ejendommen på grund af dets bonitet og beliggenhed nærmest ved gårdens driftsbygninger, samt at netop denne beliggenhed påfører ejeren gener i form af begrænsede muligheder for et ugenert privatliv, manglende mulighed for frit at kunne udforme ejendommens driftsbygninger og at tilrettelægge den fremtidige drift. Den påståede erstatning er fordelt med ca. $\frac{1}{2}$ på arealets værdi og $\frac{1}{2}$ på gener for restejendommen.

I sagens behandling har deltaget 10 af Overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Overfredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato med enkelte ændringer tiltrådt realiteten i fredningsnævnets afgørelse om fredningens gennemførelse, herunder beslutningen om at det fredede areal skal afstås til Miljøministeriet.

Et flertal på 6 medlemmer finder, henset til beliggenheden og den landbrugsmæssige bonitet af det afståede areal, at erstatningen for afståelsen bør fastsættes til 400.000 kr. For de gener, der påføres restejendommen ved fredningen, bør der yderligere tilkendes et beløb på 400.000 kr. Der findes herefter at være ydet ejeren fuld erstatning for de tab, som er en følge af fredningen og arealafståelsen, når den samlede erstatning fastsættes til ialt 800.000 kr.

Et mindretal på et medlem har stemt for at stadfæste fredningsnævnets erstatningsfastsættelse på 1.500.000 kr. Et andet mindretal på et medlem har stemt for at fastsætte erstatningen til 900.000 kr. og et tredje mindretal på 2 medlemmer har stemt for at nedsætte erstatningen til 600.000 kr.

Afgørelse vil være at træffe i overensstemmelse med flertallet, og erstatningen fastsættes herefter til ialt 800.000 kr.

Beløbet forrentes fra den 19. oktober 1989 med en årlig rente, der er 1 % højere end Danmarks Nationalbanks til enhver tid fastsatte diskonto.

Fredningsnævnet har til godtgørelse af udgifter til sagkyndig bistand tilkendt ejeren af Aggersborggård 10.000 kr.

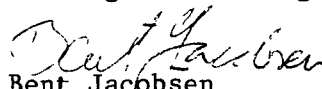
I godtgørelse for sagkyndig bistand under Overfredningsnævnets behandling af sagen tillægges der ejeren 25.000 kr., der udbetales direkte til advokat M.A. Madsen, Fjerritslev.

Efter enstemmig beslutning afholdes erstatningsbeløbet på 800.000 kr. med renter og de tilkendte omkostninger på i alt 35.000 kr. af staten med 90 % og af Nordjyllands Amt med 10 %.

Overfredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålet kan påklages til Taksationskommissionen vedrørende Naturfredning, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm, af ejendommens ejer, Nordjyllands Amtsråd samt af miljøministeren. Klagefristen er 4 uger fra den dag, Overfredningsnævnets afgørelse er meddelt vedkommende.

Det følger af naturfredningslovens § 33, at fredningens gennemførelse er afhængig af, at Folketingets Finansudvalg giver tilslutning til erstatningens udbetaling.

På Overfredningsnævnets vegne

Bent Jacobsen
viceformand

FREDNINGSNÆVNET >

Fredningsnævnet for Nordjyllands amts sydlige
Fredningskreds har den 19. oktober 1989
truffet følgende

Afgørelse

i sag nr. 108/87 fredning af vikingeborgen
Aggersborg og nærmeste omgivelser i Løgstør
kommune, Nordjyllands amt.

I: Fredningssagens rejsning, baggrund og
begrundelse.

Sagen er rejst ved skrivelse af 17. september 1987
fra Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.
Fredningsforslaget indeholder en nærmere
beskrivelse af den ønskede fredning og begrundelsen
herfor.

Det fremgår af de historiske og arkæologiske
oplysninger, at den første bebyggelse - en landsby
og handelsplads - skal have fundet sted omkring år
750, og at denne bebyggelse omkring år 980 blev
erstattet af en ringborg af Trelleborgtypen.
Borgen, der har haft en ydre diameter på 285 m, er
betegnet som Nordens største vikingeborg. Borgen er
op gennem middelalderen afløst af kongelige borge
eller gårde. I 1500-årene overgik området til

privat eje. Den nuværende Aggersborggårds hovedbygning blev opført 1756-58.

Bortset fra at Nationalmuseet i årene 1945 til 1951 foretog en arkæologisk udforskning af ringborgens voldsted og i 1970 en mindre udgravning i borgens søndre del, er hele området udforsket. Den ældre vikingelandsby og handelsplads er sandsynliggjort ved konstatering af stedvist tykke kulturlag og ved usædvanligt mange genstandsfund, hvorimod de middelalderlige anlæg kun kendes fra spredte skriftlige kilder. Rester af disse anlæg formodes at skjule sig under og omkring ringborgen.

Det foreslåede fredningsområde består dels af dyrket mark, hvorpå konturerne af den største del af ringborgens voldanlæg kun svagt kan anes og dels af Aggerborgsgårds hovedbygning, gårdens avlsbygninger samt have og park. Endvidere er medtaget en mindre til gården grænsende beboelses-ejendom samt en lille del af en til parkbevoksningen grænsende ejendom.

Fredningsområdet, der ligger i landzone, er allerede i betydeligt omfang beskyttet af følgende bestemmelser i naturfredningsloven:

Den nordlige del af bestemmelsen om kirkeomgivelser i § 47 b og den centrale del - omfattende ringborgs-anlægget, Aggersborggårds bygninger, nævnte mindre beboelsehus og størstedelen af have- og park-området - af bestemmelsen om fortidsminder i § 53.

Den 12. november 1966 blev der af Nationalmuseet tinglyst deklaration, hvorved Aggersborgs borgplads, volde og grave fredes ved pålæggelse af nærmere i deklarationen angivne bestemmelser, der dog ikke er til hinder for almindelig landbrugsmæssig drift på arealet ligesom den del,

der henligger i have fortsat kan dyrkes som sådan. Den sydlige del af fredningsområdet omfattes af bestemmelserne i § 43 b om strandenge og § 46 om strandbeskyttelseszone, hvorhos de i parkanlægget værende sø- og vådområder omfattes af bestemmelsen i § 43 b. Endelig er Aggersborggårds hovedbygning bygningsfredet og den sydlige del af området udlagt som vildtreservat.

Fredningsforslaget, der omfatter dele af matr.nr. 1 a, 20 ø og 10 a og hele matr.nr. 20 bn alt af Aggersborggård by, Aggersborg, indeholder bestemmelser om forbud mod bebyggelse og benyttelse m.v. - herunder særligt forbud mod dyrkning og gødskning af de arealer, der hidtil har været anvendt til almindelig landbrugsmæssig drift samt om naturpleje og mulighed for offentlig adgang til ringborgområdet m.m.

Fredningen begrundes med, at de fornævnte beskyttelsesbestemmelser ikke er tilstrækkelige til at bevare og beskytte det i nationalt og internationalt henseende enestående historiske og arkæologiske område og herunder særligt med at fortsat landbrugsmæssig drift af ringborgsområdet og dets omgivelser under anvendelse af moderne og intensiv jordbearbejdning vil medføre risiko for nedbrydning af de sidste synlige spor af voldanlægget og beskadigelse af de øvrige derværende kulturlevn.

II: Sagens behandling.

Fredningsnævnets bekendtgørelse af 13. oktober 1987 om sagens rejsning og indkaldelse til besigtigelse og forhandlingsmøde den 26. november 1987 har været indrykket i Statstidende, Løgstør Avis og Aalborg

Stiftstidende. Særskilt indkaldelse er tilsendt samtlige interesserede den 13. oktober 1987. Under forhandlingsmødet protesterede samtlige lodsejere mod fredningen.

Ejeren af Aggersborggård, der ejer næsten hele det foreslåede fredningsområde, har gjort gældende, at hun, der er over 90 år gammel, i hendes og hendes slægts mangeårige besiddelse af Aggersborggård har vogtet over Aggersborggårds natur- og kulturværdier og at hun også fortsat er indstillet på at medvirke hertil. Den mark, hvor størstedelen af ringborgen har ligget, udgør gårdens bedste og mest gårdnære mark og en fredning heraf som foreslået vil medføre en meget betydelig formindskelse af gårdens værdi. En adgang for almenheden til ringborgen vil derhos medføre betydelige gener for gårdens drift og for dens beboere. Endelig har hun bestridt nødvendigheden af at medtage arealer udenfor selve ringborgsanlægget og henstillet, at fredningen udsættes indtil ejerskifte.

Skov- og Naturstyrelsen har under forhandlingsmødet principalt fastholdt fredningsforslaget bl.a. under hensyn til usikkerheden over den nærmere beliggenhed af de formodede kulturlevn fra tiden før og efter ringborgens opførelse og nedlæggelse. Subsidiært kunne styrelsen forestille sig, at fredningsgrænsen mod vest flyttes til grænsen for hidtil gjorte fund samt, at der foretages lempelser i de foreslåede dyrkningsbestemmelser for arealerne udenfor borgområdet og dets nærmere omgivelser.

Nordjyllands amtskommune, Løgstør kommune og Danmarks Naturfredningsforening har alle støttet fredningen og har endvidere fremhævet den publikums- og turistmæssige interesse i, at der

tilsikres almenheden adgang til ringborgsanlægget samt i, at der foretages foranstaltninger til tydeliggørelsen af dette. Amtet har derhos henstillet at tilsyn med og pleje af det fredede område på grund af de særlige forhold må blive varetaget af Skov- og Naturstyrelsen.

III: Fredningsnævnets overvejelser.

Fredningsnævnet finder, at det af de anførte grunde er af overordentlig stor betydning at beskytte og bevare det område, hvorpå ringborganlægget har ligget og finder, at fortsat landbrugsmæssig anvendelse af dette område rummer en så betydelig trussel mod de værdier, der bør beskyttes, at en fredning - som foreslået - er nødvendig. Fredningsnævnet finder endvidere, at der af forskningsmæssige grunde er en væsentlig interesse i at beskytte de omkring ringborgen liggende arealer, hvori der efter de hidtidige undersøgelser er konstateret fund, og at disse arealer derfor bør medtages under fredningen.

For så vidt angår de øvrige af fredningsforslaget omfattede arealer, finder fredningsnævnet at disse arealer efter den hidtidige og sandsynlige fremtidige anvendelse indtil videre må anses tilstrækkeligt beskyttede ved de forannævnte bestemmelser i naturfredningsloven.

Som følge af det anførte vil det foreslåede fredningsområde være at begrænse som vist på vedhæftede kort. Af praktiske og dyrkningsmæssige grunde er det fundet hensigtsmæssigt at fastsætte vestgrænsen til en ret linie gående stik syd fra et punkt 140 m vest for kirkegårdens sydvestlige hjørne til nordkanten af markvejen fra gården mod vest og at fastsætte sydgrænsen til nordkanten af nævnte markvej og af den

nord for gårdens bygninger og have gående ca. 7 m brede vej samt nordskellet af matr.nr. 20 bn, alene med den undtagelse, at grænsen udfør ladens vestgavl rykkes så meget mod nord og vest, at der bliver rigelig plads til arbejdskørsel til og fra den i ladens vestgavl værende port. Grænserne mod øst og nord fastsættes som foreslået.

Som fredningsområdet herefter er afgrænset, finder fredningsnævnet det ikke hensigtsmæssigt at differentiere fredningsbestemmelserne indenfor området.

Det følger af de foreslåede fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet i det store og hele kan tiltræde, bl.a. at det fredede område skal udgå af landbrugsmæssig drift og fremover henligge i græs.

Fredningsnævnet finder, at der herved sker et så stort indgreb i ejerens dispositionsmuligheder, at hele det fastsatte fredningsområde i medfør af naturfredningslovens § 18 stk. 5 bør afståes til det offentlige. Fredningsnævnet finder endelig, at det på grund af det fredede areals gårdnære beliggenhed, og fordi der ikke findes nogen naturlig adskillelse mellem det fredede og de tilgrænsende mark- og havearealer, bør pålægges det offentlige at opføre og vedligeholde hegn i fredningsområdets grænser mod syd, vest, og delvist i nord.

For det fredede område, der udgør 9,85 ha. fastsættes herefter nedennævnte fredningsbestemmelser.

IV: Fredningsbestemmelser.

§ 1: Fredningen har til formål at bevare og beskytte områdets kulturhistoriske og arkæologiske

værdier og herunder særligt resterne af vikingefæstningen Aggersborg samt at sikre almenhedens adgang hertil i det omfang den offentlige adgang er forenelig med fredningens øvrige formål.

§ 2: Fredningen omfatter - som vist på vedhæftede kort - et 9,85 ha stort areal af matr.nr. 1 a Aggersborg by, Aggersborg.

§ 3: Det fredede skal fremover henligge med græs. Gødskning, afgræsning og eventuel omlægning af græsarealerne må kun ske i det omfang dette ikke strider mod fredningens formål.

§ 4: Det følger af § 3, at arealet ikke må beplantes eller bebygges. Der må ej heller opstilles skure, boder, master eller lignende.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der - med fredningsnævnets forudgående tilladelse - opstilles læskur for græssende dyr eller at den gamle kirkelade restaureres og indrettes til velfærdsrum for kirken og/eller orienteringslokale med oplysninger om Aggersborgfæstningen m.m.

§ 5: Der må ikke foretages andre terrænændringer end nødvendigt for områdets udforskning eller tydeliggørelse af fortidsmindernes karakter.

§ 6: Almenheden har ret til ophold og gående færdsel i det omfang dette skønnes foreneligt med fredningens formål.

§ 7: Det påhviler Skov- og Naturstyrelsen at føre tilsyn med og pleje det fredede areal.

§ 8: Det påhviler Skov- og Naturstyrelsen at opsætte og vedligeholde forsvarligt hegn mod de tilgrænsende have- og landbrugsarealer. Iøvrigt må hegning kun finde sted som led i arealets pleje eller til regulering af almenhedens færdsels- og opholdsret.

§ 9: Hele det fredede areal afstås til Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen. Overtagelsesdagen fastsættes til 1. januar 1990, der tillige er skæringsdag for skatter og afgifter.

Udstykning og tilsåning med græs sker ved Skov- og Naturstyrelsens foranstaltning og for styrelsens regning.

I medfør af naturfredningslovens § 22 stk. 2 bortfalder alle rettigheder til eller over det afståede areal.

V: Erstatning.

Der tillægges ejeren Inger Marie Overgaard Nørgaard, Aggersborggård, Aggersborgvej 170, 9670 Løgstør, erstatning der, under hensyntagen til den skønnede forringelse af gårdens værdi i handel og vandel, fastsættes til kr. 1.500.000,- samt i godtgørelse for sagkyndig bistand under sagens behandling kr. 10.000,-. Der er ikke under sagen fremsat krav fra brugere eller andre indehavere af rettigheder over det fredede areal.

Det tillagte erstatningsbeløb kr. 1.500.000,- forrentes efter naturfredningslovens § 19 stk. 4 med en årlig rente, der er 1 % højere end Danmarks Nationalbanks til enhver tid fastsatte diskonto.

I medfør af naturfredningslovens § 24 stk. 1 udredes det tillagte erstatningsbeløb og godtgørelse ialt kr. 1.510.000, af staten med 3/4 og af Nordjyllands amtsråd med 1/4.

VI: Iøvrigt.

Fredningsbestemmelserne, jfr. afsnit IV, der efter naturfredningslovens § 22 stk. 1 er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet, vil være at tinglyse servitutstiftende og som adkomst for Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen på den i afsnit IV § 2 nævnte del af matr.nr. 1 a Aggersborg by, Aggersborg.

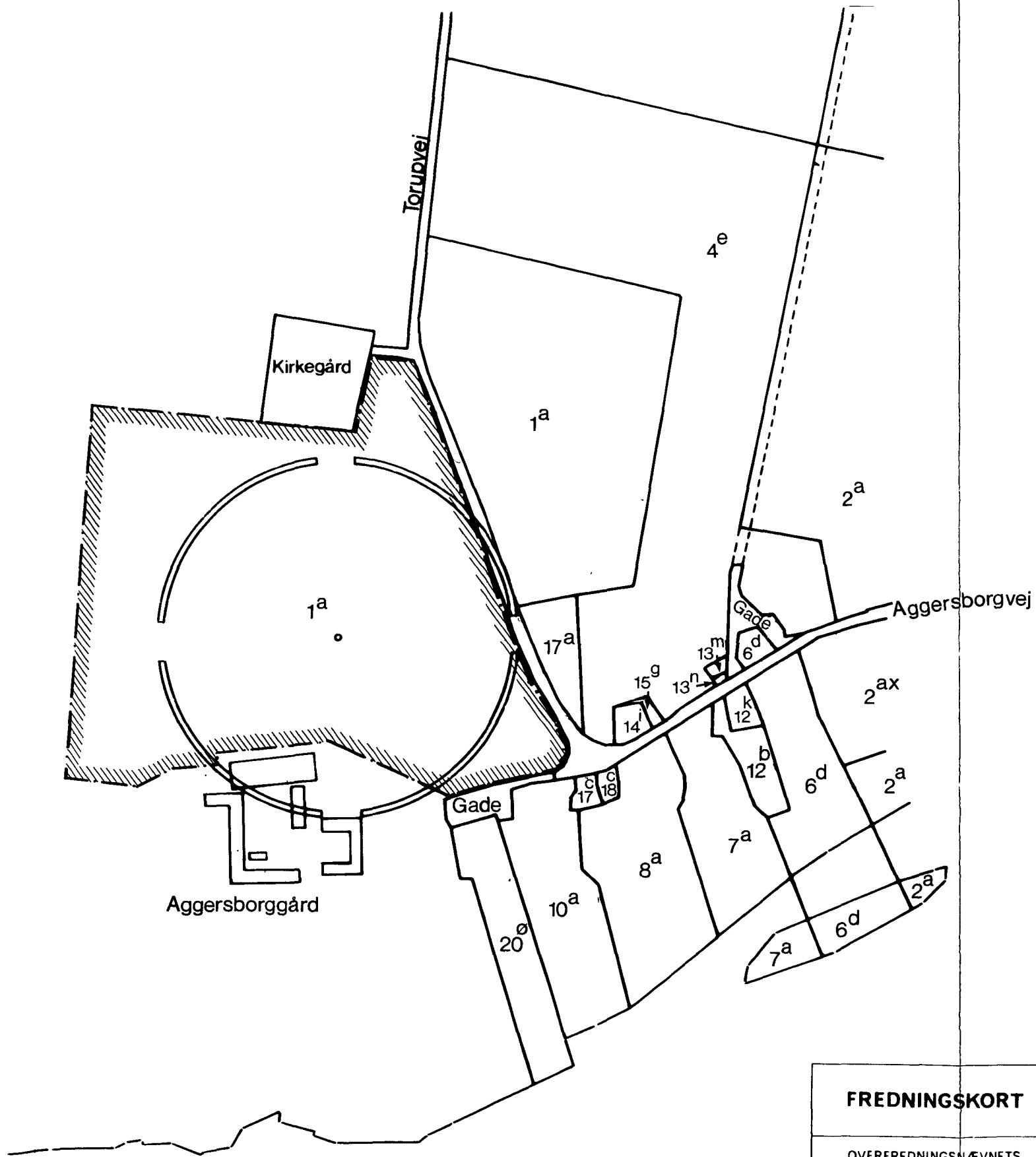
Fredningsnævnets afgørelse, der i medfør af naturfredningslovens § 25 vil være at forelægge Overfredningsnævnet til efterprøvelse, kan påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, efter de i naturfredningslovens § 26 fastsatte regler. Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt den pågældende.

John Nielsen

E. Bruun de Neergaard
E. Bruun de Neergaard

Jens Nielsen
Jens Nielsen

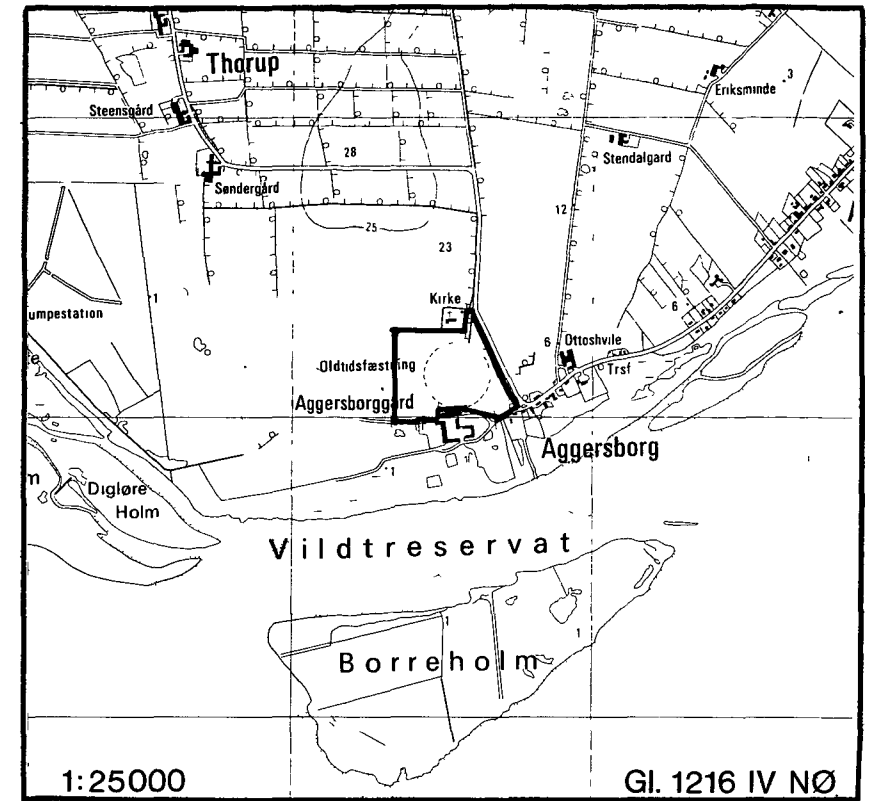
KORT >

AGGERSUND

FREDNINGSKORT

OVERFREDNINGSNÆVNETS
fredningsafgørelse af AUG.
1990 i sag nr 2771/89

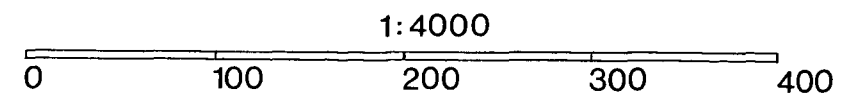

UDARBEJDET AF SKOV- OG NATURSTYRELSEN
TIL INTERN BRUG VED MILJØMINISTERIET
MED GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE (A 86)

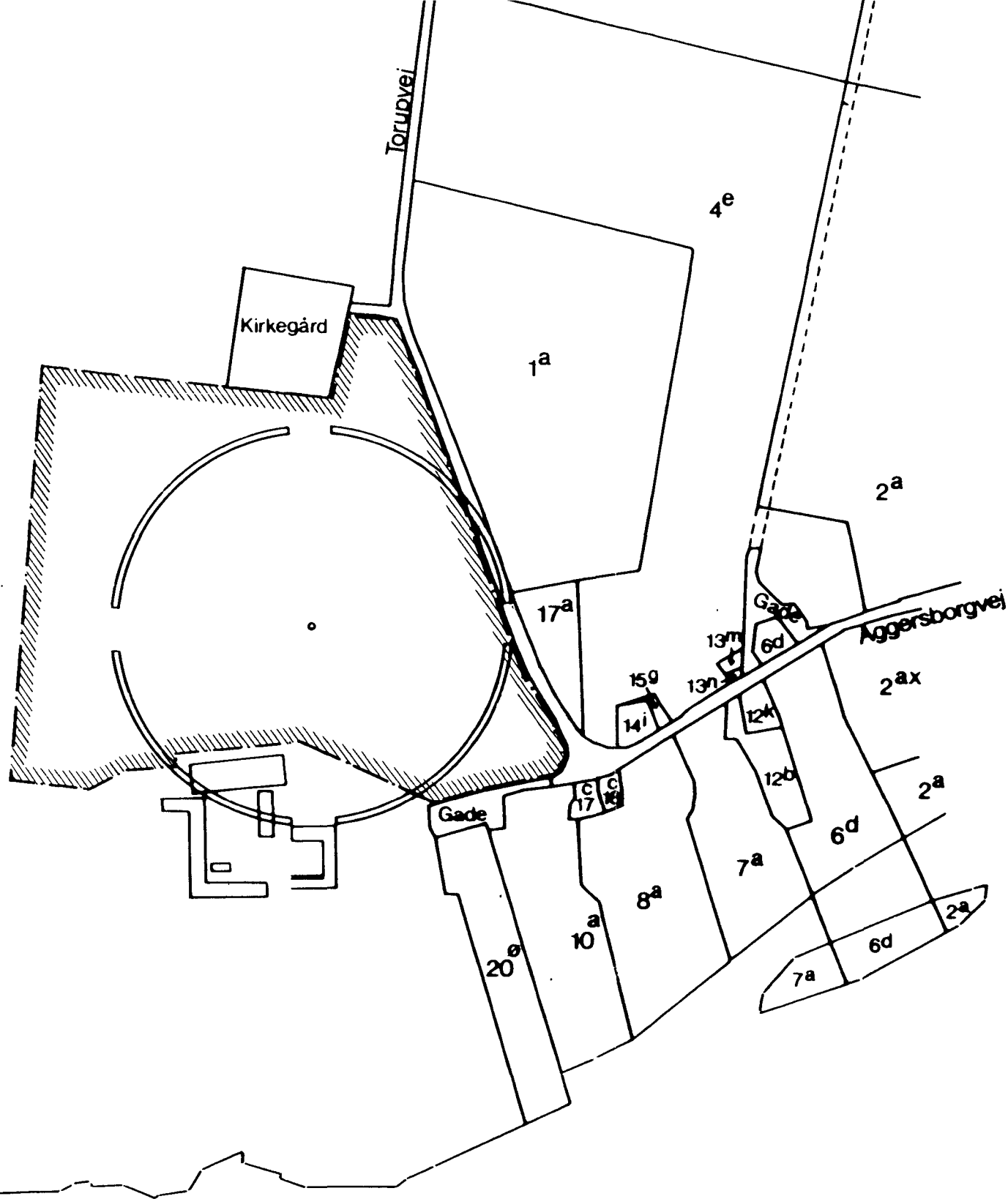
Aggersborg

Del af
Aggersborg By, Aggersborg
Løgstør Kommune
Nordjyllands Amt

Fredningsgrænse

REG. NR. 7784.00

Aggersborg

Del af

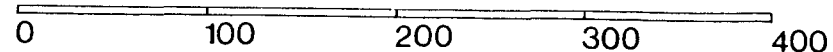
Aggersborg By, Aggersborg

Løgstør Kommune

Nordjyllands Amt

////// Fredningsgrænse

1:4000

AGGERSUND

Miljøministeriet · Skov-og Naturstyrelsen 1989

1216 IV Nφ

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

FREDNINGSNÆVNET FOR NORDJYLLANDS AMT,
Gammel Torv 6,
9000 Aalborg.
Telefon 98-12.71.11

Dato 30.09.92.

Skov- og Naturstyrelsen,
Slotsmarken 13,
2970 Hørsholm.

Vedr. FS 57/1992: Opførelse af redskabs- og udstillingsbygning ved Aggersborg kirke.

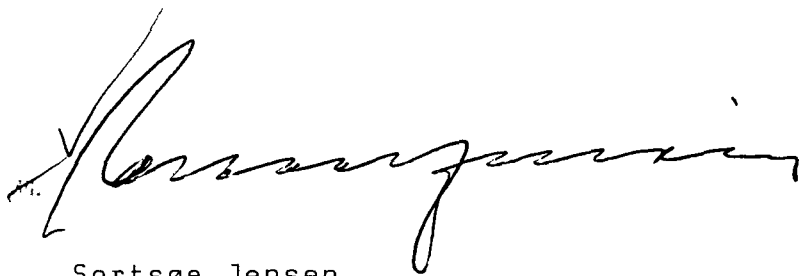
Under henvisning til besigtigelse den 10. september 1992, hvoraf udskrift vedlægges, skal herved meddeles, at nævnet kan godkende, at der til erstatning for den eksisterende kirkelade opføres en ny redskabs- og udstillingsbygning i overensstemmelse med det nu foreliggende, reviderede projekt.

Nævnets afgørelse, der er truffet i henhold til Overfredningsnævnets afgørelse af 4. september 1990 om fredning af Aggersborg med nærmere omgivelser, kan inden 4 uger indbringes for Naturklagenævnet.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet.

Godkendelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb. Rettidig klage har opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Sortsøe Jensen.

12/11/14 - 0014
19

År 1992, torsdag den 10. september kl. 15,15, foretog Fredningsnævnet for Nordjyllands amt besigtigelse i

sag 57/1991: Opførelse af redskabs- og udstillingsbygning ved Aggersborg kirke.

Sagens akter var til stede.

Mødt var nævnet ved formanden, dommer Sortsøe Jensen, og det amtsrådsvalgte medlem, Jens Nielsen. Det kommunalvalgte medlem, Kirsten Kaldahl, var ikke mødt.

For Løgstør kommune mødte kommuneingeniør Würtzen.

For Skov- og Naturstyrelsen mødte Jens Bekmose.

For Nationalmuseet mødte museumsinspektør Græber.

For Brøgger Arkitektfirma A/S mødte arkitekt Erik Sørensen.

For Aggersborg menighedsråd mødte Ida Jakobsen, Verner Bruun med flere.

For Provstiudvalget mødte Karen Jensen.

Viborg Stiftsøvrighed, Danmarks Naturfredningsforening og Landskabskontoret var indbudt, men ikke mødt.

Der fremlagdes skriftlig indstilling fra Landskabskontoret.

Nævnsformanden bemærkede, at Overfredningsnævnets afgørelse af 4. september 1990 om fredning af Aggersborg ikke er til hinder for opførelse af en bygning med velfærdsrum og informationscenter til erstatning for den eksisterende kirkelade. Bestemelsen må forstås således, at det er tilladt at opføre en så-

dan bygning, men at nævnet skal godkende bygningstegninger og beliggenhedsplan.

Erik Sørensen oplyste, at der er tale om et længehus med et areal på 90 m² efter det nu foreliggende, reviderede projekt, og man har efter ønske fra bl.a. bygningsinspektør ændret taghældningen til 40 °, og ydermuren skal nu ikke kalkes, men stå med vandskuret murværk. Arealet ejes af staten, og bygningen opføres af Skov- og Naturstyrelsen og menighedsrådet i forening. Udstillingslokalet er på 25 m².

Græber bemærkede, at Nationalmuseet har været betænkelig ved projektet. Man vil gerne bevare kirkens frie beliggenhed med det storslåede udsyn, navnlig mod syd. Kirken har endvidere intet med borganlægget at gøre, og han fandt, at udstillingsvirksomhed mere hensigtsmæssigt kunne henlægges til Aggersborggård. I det offentligt tilgængelige udstillingslokale vil der kun kunne blive tale om en plancheudstilling. Han fandt, at det var ønskeligt med en mindre bygning og en anden placering længere mod nord.

Jens Bekmose anførte, at Skov- og Naturstyrelsen mener sig forpligtet til at informere om arealerne, som staten har overtaget ved fredningen. Voldene vil blive synliggjort i terrænet, og derudover vil man lave en mindre plancheudstilling og senere eventuelt en model af borgen. Der er ikke tale om museumsvirksomhed, men informationen kan blive et supplement til en eventuel egentlig museumsudstilling på Aggersborggård. Parkeeringspladsen ved kirken er et naturligt udgangspunkt for besøgende.

Verner Bruun oplyste, at arealerne nord for fredningsgrænsen hører under Aggersborggård, og at ejeren har oplyst, at hun ikke ønsker at afstå yderligere jord.

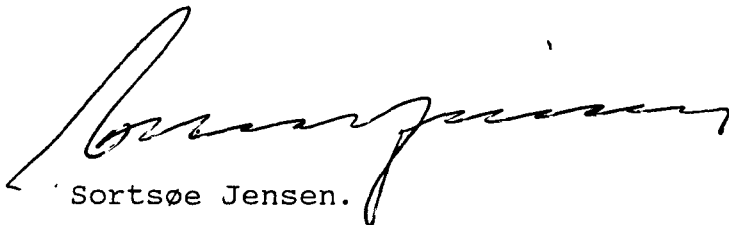
Würtzen oplyste, at kommunen anbefaler projektet.

Efter at alternative placeringsmuligheder var drøftet bemærke-

de Græber, at Nationalmuseet efter omstændighederne, herunder oplysningen om, at en placering længere mod nord ikke er mulig, ikke modsætter sig det nu foreliggende projekt.

De tilstedeværende nævnsmedlemmer voterede og var enige om at godkende det nu foreliggende projekt.

Sagen udsat på forelæggelse for det kommunalvalgte medlem.

Sortsøe Jensen.

**FREDNINGSNÆVNET
FOR NORDJYLLANDS AMT,**
Gammel Torv 6,
9000 Aalborg.
Telefon 98-12.71.11

14

Dato 12.01.94.

Skov- og Naturstyrelsen,
10. kontor.
Haraldsgade 53,
2100 København Ø.

Vedrørende markering af Vikingeborgen ved Aggersborg.

Ved skrivelse af 21. juni 1993 har Skov- og Naturstyrelsen ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til indgreb i terrænet omkring Aggersborg som led i en markering af ringvolden.

Området blev fredet ved fredningsnævnets afgørelse af 19. oktober 1989. Afgørelsen blev påklaget, bl.a. af Miljøministeriet med påstand om, at der ved fredningen gives øget mulighed for at kunne restaurere de oprindelige anlæg. Ved Overfredningsnævnets afgørelse af 4. september 1990 fastsatte Overfredningsnævnet fredningsbestemmelser, og ophævede bestemmelserne i fredningsnævnets afgørelse. § 1 har følgende indhold:

"Fredningen har til formål at bevare og beskytte områdets kulturhistoriske og arkæologiske værdier og herunder særligt resterne af vikingefæstningen Aggersborg samt at sikre almenhedens adgang til området, i det omfang den offentlige adgang er forenelig med fredningens øvrige formål."

I § 4 er anført:

"Der må ikke foretages andre terrænændringer end nødvendigt for områdets udforskning eller tydeliggørelse af fortidsmindernes karakter, eller hvad der er strengt nødvendigt af hensyn til offentlighedens adgang. Der må dog ikke herved ske beskadigelse af det eksisterende herregårdsdige."

Formuleringen i fredningsnævnets afgørelse § 5 var sålydende:

"Der må ikke foretages andre terrænændringer end nødvendigt for områdets udforskning eller tydeliggørelse af fortidsmindernes karakter."

Efter Overfredningsnævnets afgørelse påhviler det miljøministeriet at føre tilsyn med og pleje det fredede areal.

I Skov- og Naturstyrelsens skrivelse til nævnet er bl.a. anført:

"Markeringen af vikingeborgen vil ske ved, at volden markeres med en 1 meter høj skarptskåren banket, og graven tømmes i 0,5-1 meters dybde. Målene er dels at genskabe anlæggets stramme geometriske form dels at illustrere den enorme størrelse. Udformningen af markeringen er forbundet med en række restaureringstekniske og kulturhistoriske problemer, som Skov- og Naturstyrelsen har drøftet intensivt med Fortidsminderrådet, Rigsantikvaren og Nationalmuseet. Disse drøftelser er endnu ikke afsluttet og Kulturhistorisk Råd - tidligere Fortidsminderrådet - skal i den anledning besøge området i slutningen af august."

Der er i skrivelserne ansøgt om dispensation til:

1. Indgreb i den sydligste del af et syd-nord forløbende herregårdsdige.
2. Udjævning af et terrænspring uden for voldmarkeringen langs vejen øst for området.

Den 5. august 1993 afholdt nævnet møde med besigtigelse, og sagen udsattes for at afvente et møde i Kulturhistorisk Råd. Der henvises til vedlagte udskrift af besigtigelsen.

Nævnet har modtaget referat af rådets møde den 27. september 1993.

Heraf fremgår vedrørende Aggersborg bl.a.:

".....

ad a) Der blev fremsat flere synspunkter om voldens udformning/rekonstruktion. Der var ikke enighed om højden.

Olaf Olsen foreslog, at volden kun skal være 50 cm høj og have en større skråning, volden skal være hvælvet midt på. Olaf Olsen mente, at den nuværende udformning vil bryde for meget med landskabet. Kristian Kristiansen mente derimod, at volden netop skal bryde med landskabet af formidlingsmæssige grunde, og når man tager den sætning/synkning i betragtning, som allerede nu kan konstateres (20 cm på det første år), må det være rigtigt at lægge græstørvne i 1 meters højde. Det er vigtigt, at anlægget også kan forstås om 10 eller 20 år. KKR mente dog, at man evt. kunne lade volden skråne lidt mere.

Erland Porsmose mente, at højden på 1 m var i orden, men at man skulle hvælve volden på midten. Han foreslog, at man gjorde volden lavere ved kirkegårdsdiget, og påpegede samtidig, at man ikke burde ødelægge den kontekst vikingeborgen indgår i, dvs. sporene fra andre tider (middelalderen). Poul Otto Nielsen foreslog, at man lagde græstørvne i 75 cm's højde, han fandt det ikke nødvendigt, at man kan se hele volden fra borgens midte.

Lis Helles Olesen mente, at volden godt kunne være 1 m høj, blot skulle man tage hensyn til kirkegårdsdiget og evt. gøre volden lavere her.

Johannes Herz påpegede, at volden var for stejl, og at den ville blive trådt ned af fårene. Han foreslog en hældning på 45 °.

Mette Iversen ville af æstetiske grunde foretrække en markering som den foreslåede af Olaf Olsen, men mente, at det var mere ærligt at lave en rekonstruktion som foreslået af Kristian Kristiansen med en tydelig markering af voldfolden, så man kunne se, at her begynder rekonstruktionen.

Konklusionen blev, at volden i den færdige udformning skulle være 75 cm på midten, og at den skulle skråne lidt mere end den nuværende stejle tørveopbygning gør."

.....

ad c) Vedr. herregårdsdiget i nord var det rådets opfattelse, at man ikke bør fjerne noget af diget. Hvis det imidlertid viser sig, at diget går ind over graven omkring volden, kan den del af diget, der berører voldgraven fjernes."

Skrivelse af 21. oktober 1993 fra Skov- og Naturstyrelsen til nævnet har følgende indhold:

"Vedr.: Markering af volden på Aggersborg.

Under henvisning til telefonsamtale med kontorchef Kristian Kristiansen kan Skov- og Naturstyrelsen oplyse, at Kulturhistorisk Råd har afholdt besigtigelse af Aggersborg efter planen. Referatet er nu godkendt af formanden og sendes til orientering.

Det fremgår af referatet, at Kulturhistorisk Råd mente, at volden burde have en højde af ca. 75 cm på midten og en et noget større anlæg end den der ses i dag. Skov- og Naturstyrelsen skal i den anledning oplyse, at volden ikke komprimeres, hvilket medfører, at der sker betydelige sætninger, således er volden længst mod sydvest allerede sunket 20 cm siden sidste år. Det er styrelsens opfattelse, at volden, hvis den udføres som planlagt, vil sætte sig over en periode af nogle år og herved få et udseende som efterlyst af Kulturhistorisk Råd.

Det fremgår af referatet, at Kulturhistorisk Råd ikke kunne anbefale den ønskede sløjfning af "herregårdsdiget", og Skov- og Naturstyrelsen frafalder derfor ansøgningen herom. Derimod opretholder styrelsen ansøgningen om udjævning af pløjekanten langs den østlige del af voldstedet, da rådet ikke havde indvendinger herimod."

Nordjyllands amt, Landskabskontoret, har i skrivelse af 6. december 1993 til nævnet bl.a. udtalt:

"Landskabskontoret kan tilslutte sig Kulturhistorisk Råds anbefaling om, at markering af volden udføres med græstørv fra området og på en måde så højden maksimalt, efter naturlig sammensynkning, bliver 50-75 cm, og at sider anlægges med en større hældning.

Landskabskontoret kan tilslutte sig, at Kulturhistorisk Råd ikke kan anbefale, at "herregårdsdiget" sløjfes, og har noteret sig, at ansøgningen er frafaldet.

Det kan herefter anbefales, at pløjekanten langs den østlige del af voldstedet tillades udjævnet, og hvis det viser sig, at "herregårdsdiget" går ind over graven omkring volden, kan den del af diget, der berører voldgraven, fjernes.

Vi kan ligeledes ud fra fredningens kulturhistoriske hensyn tilslutte os fredningsnævnets forslag om at lade dele af terrænet mod nordvest urørt, hvor borgvold endnu anes i terrænet."

Fredningsnævnets formand har medio december foretaget en besigtigelse, og herunder konstateret, at der var sket en rekonstruktion af volden i dens fulde udstrækning omkring arealet, og at volden på yder- og inderside var opbygget af græstørv, der står som lodrette vægge i ca. 3/4 meters højde.

Fredningsnævnet har herefter efter skriftlig votering truffet følgende

A F G Ø R E L S E:

Som fredningsafgørelserne er formuleret, finder nævnet ikke tilstrækkeligt grundlag for at udtale sig mod den skete rekonstruktion, idet nævnet må gå ud fra, at styrelsen som pleje- og tilsynsmyndighed har udført arbejderne i forståelse med Kulturhistorisk Råd. Nævnet skal dog beklage, at rekonstruktionen fuldstændig har udslettet sporene af den oprindelige vold, hvor disse tidligere

kunne anes på den nordvestlige fjerdedel af forløbet.

Det oprindeligt ønskede indgreb i herregårdsdiget er nu frafaldet, og da der efter det oplyste ikke ved en udjævning af terrænspringet øst for voldforløbet berøres kulturhistoriske eller arkæologiske værdier tillader nævnet det ansøgte på dette punkt, uanset at en terrænu djævning kan synes mindre påkrævet under hensyn til den valgte opbygning af voldrekonstruktionen med lodrette vægge.

Tilladelsen, der er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan inden 4 uger indbringes for Naturklagenævnet, der evt. kan henskyde klagen til miljøministerens afgørelse. Klage skal indgive skriftligt til fredningsnævnet.

Sortsøe Jensen.

År 1993, torsdag den 5. august kl. 11,00, foretog Fredningsnævnet for Nordjyllands amt, besigtigelse i sag

FS 38/1993: Vedr.matr.nr. 1 a Aggersborg by. Terrænregulering m.v. på areal omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 4. september 1990 om fredning af areal med resterne af vikingefæstningen Aggersborg.

Mødt var formanden, dommer Sortsøe Jensen, det amtsrådsvalgte medlem, Holger L. Holm, og suppleanten for det kommunalvalgte medlem, Niels Johs. Nielsen.

For Landskabskontoret mødte Ole Wulf.

For Løgstør kommune mødte Würtzen og S.E.Jensen.

For Skov- og Naturstyrelsen mødte Karsten Lyngsie.

Danmarks Naturfredningsforening var indbudt, men ikke mødt.

Der fremlagdes:

1. Skrivelse af 21. juni 1993 fra Skov- og Naturstyrelsen til nævnet.
2. Skrivelse af 21. juni 1993 fra Skov- og Naturstyrelsen til amtet.
3. Kort med snittegning.

Karsten Lyngsie redegjorde for planerne om at synliggøre vikingeborgen. Det er planen at anlægge en 1 meter høj græs-dækket jordvold, hvis sider er opbyggede af græstørv over borgvoldens tidligere forløb i terrænet, og uden for denne opgrave graven i 1/2 til 1 meters dybde. Mod nord vil denne grav berøre den sydligste synlige del af herregårdsdiget, der forløber parallelt med og øst for kirkegårdsdiget, og man vil derfor gerne have nævnets tilladelse til at fjerne den sydligste del af dette dige for at afbryde den visuelle sammenhæng mellem dige og voldanlæg. Mod nordøst og øst forekommer et betydeligt terrænspring ned mod den nord-syd forløbende vej. Dette ønskes reguleret, således at terrænet kommer til at skråne fra volden mod vejen. På ældre kort er angivet en fortsættelse af herregårdsdiget mod sydøst, men det er ikke synligt i terrænet og arkæolo-

giske undersøgelser hr vist, at der ikke her findes rester af herregårdsdiget. Terrænspringet må derfor antages at være en følge af flyvesandsdannelser og overpløjning. Der er dog indgivet paragraf 4 ansøgning for hele det tidligere formodede digeforløb.

Herregårdsdiget er nu slået med maskine, og det er tanken at gentage slåningen i 5-6 år, hvorefter der vil fremkomme en naturlig overdrevsvegetation på diget i stedet for den nuværende, der er domineret af bl.a. brændenælde og vild gulerod.

Diget, der efter det oplyste er opbygget af muldjord, bar tydeligt præg af, at der på selve diget var kørt med tunge maskiner.

Nævnnsformanden bemærkede, at herregårdsdiget ifølge fredningsafgørelsen ikke må beskadiges. Han påtalte de konstaterede beskadigelser og indskærpede, at maskinslåning straks måtte ophøre. Derimod bør vegetationen slås med le på tidspunkter, hvor digefylden ikke er gennemvædet.

Lyngsie foreviste den allerede udførte del af den nye vold.

Nævnnsformanden rejste herunder spørgsmål om, hvorvidt den markering af volden, der efter kendelsen kan ske, nødvendigvis bør forløbe over hele strækningen, og bad overvejet, om man ville lade det terræn mod nordvest urørt, hvor den oprindelige borgvold endnu kan anes i terrænet.

Lyngsie bemærkede, at projektet har været drøftet med bl.a. Nationalmuseet. Kulturhistorisk Råd skal på besigtigelse i slutningen af august.

Würtzen bemærkede, at kommunen anbefaler projektet, der vil afhjælpe et stort savn hos de mange besøgende.

Efter drøftelse besluttede nævnet at udsætte sagen, idet man ønsker at afvente resultatet af Kulturhistorisk Råds besigtigelse samt en udtalelse fra landskabskontoret.

Sagen udsat.

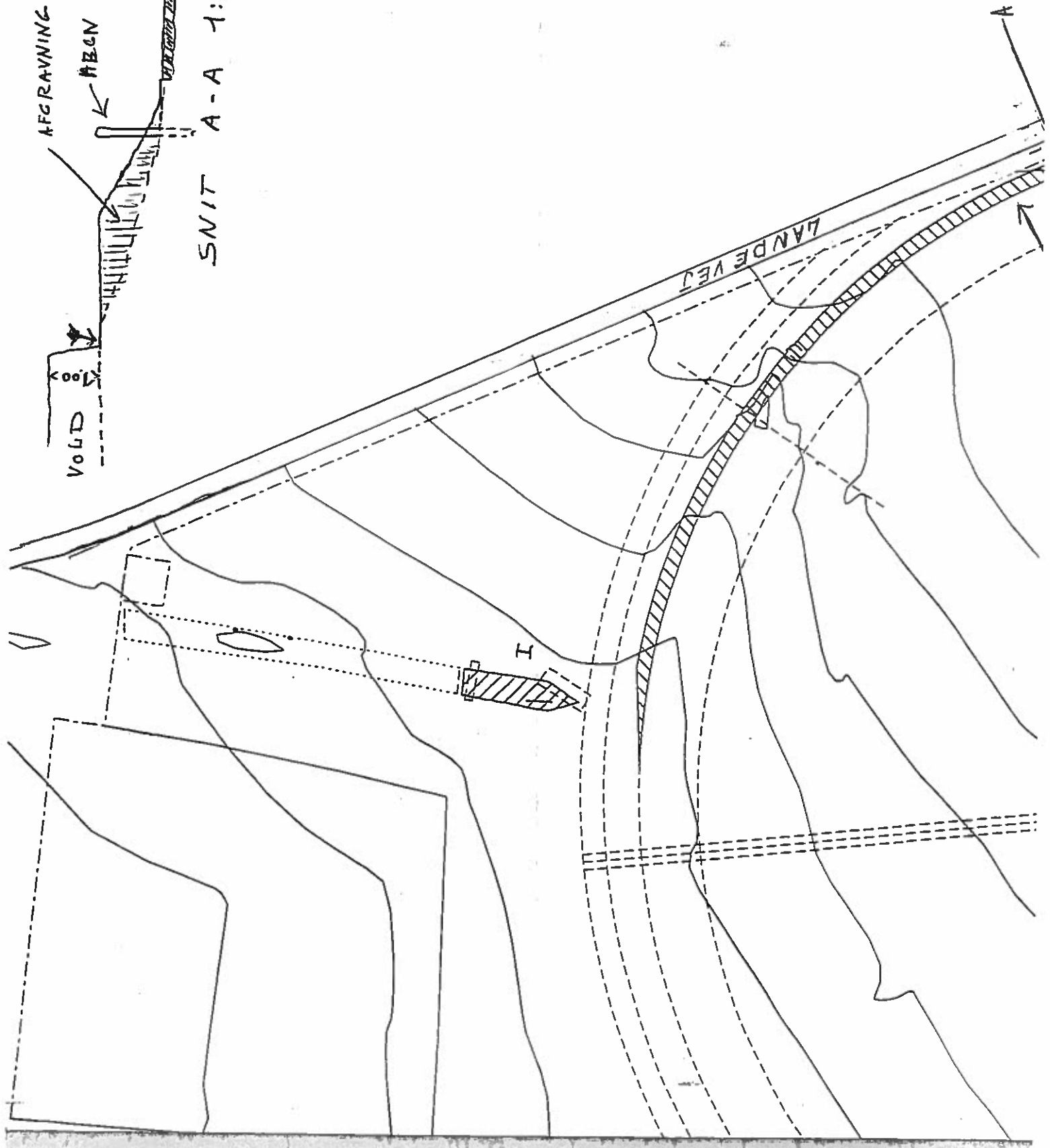
3
Fredningsnævnet
for Nordjyllands amt
Tinghuset, Gammeltorv 6
9000 Aalborg, Tlf. 98 12 71 11

AFGRYVNING
ARBEJDN

SMIT A-A 1:100

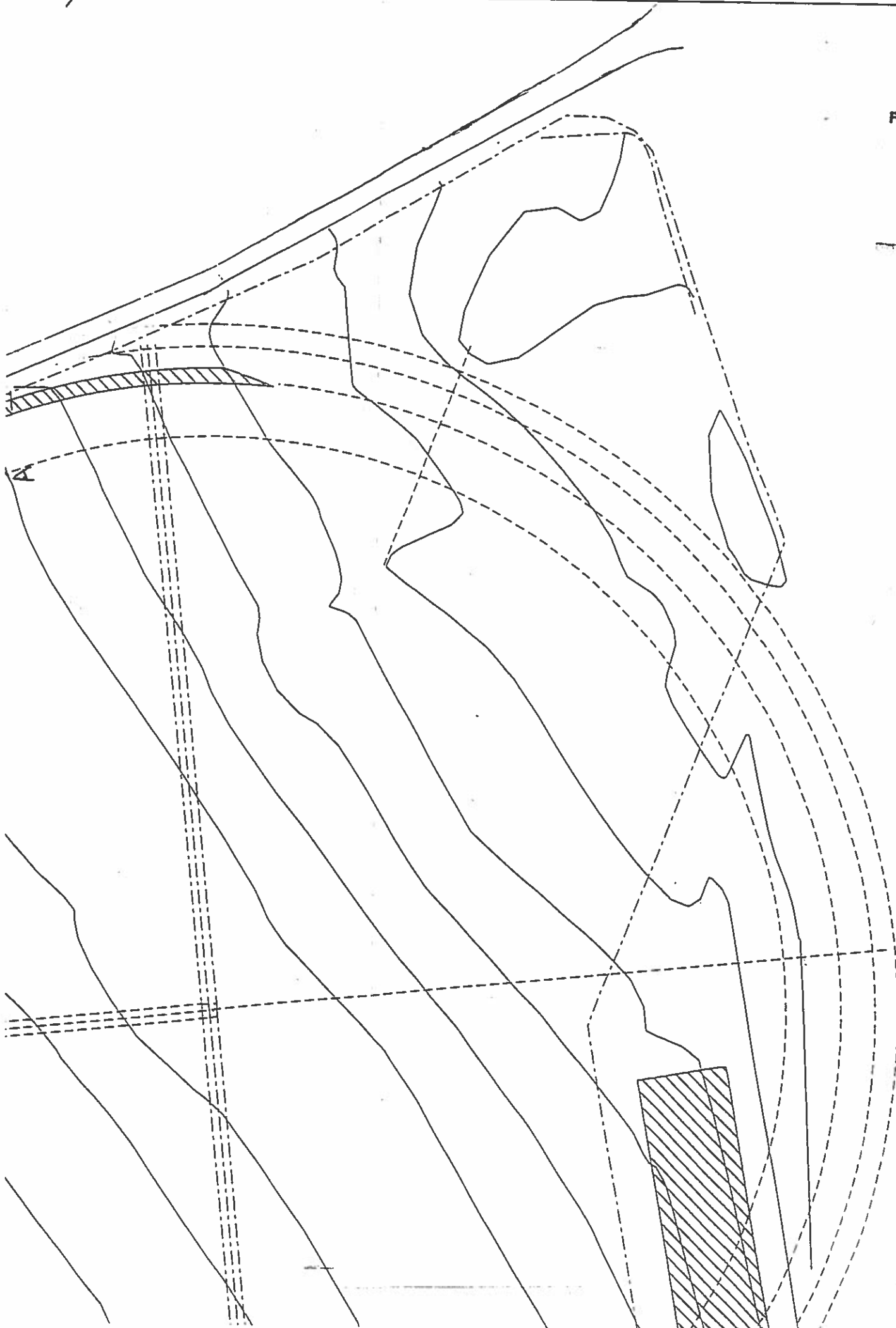
VOLD
1000

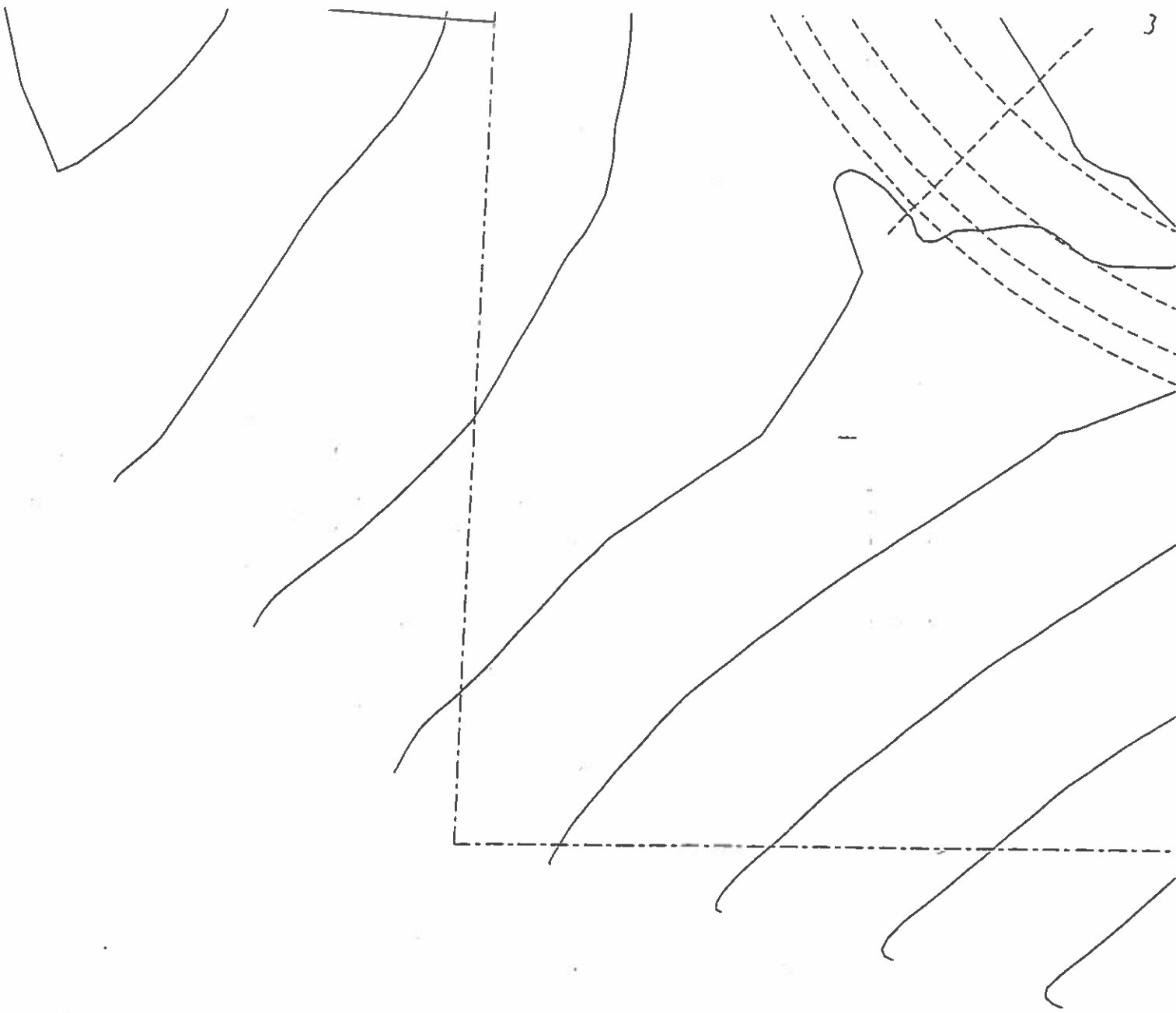
LANDEVEJ

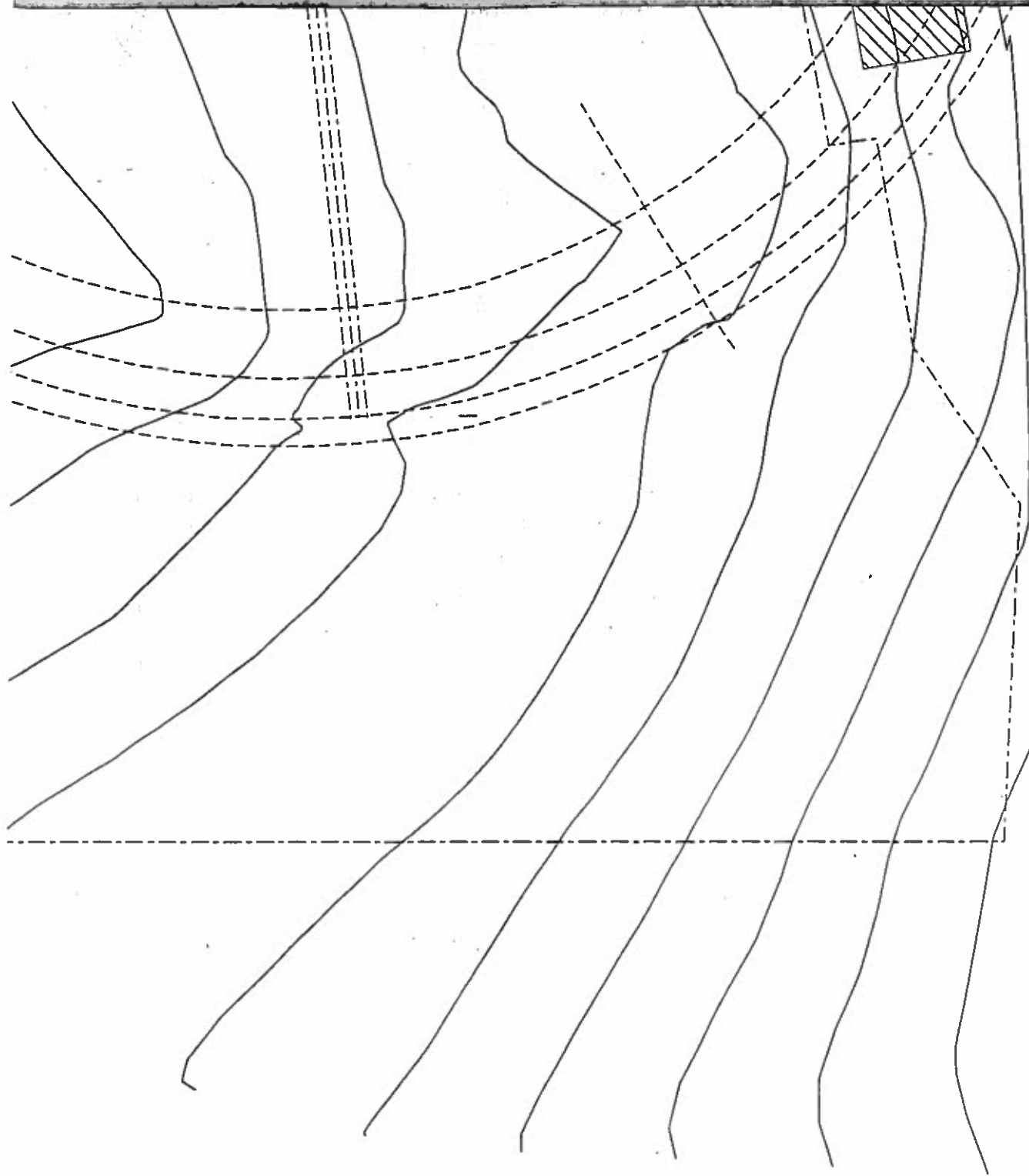

2)

FREMLAGT I F
FOR NORE
- 5 A

—
—
—

Fredningsnævnet for Nordjylland, sydøstlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 3025 5459
mail:nordjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

Aalborg, den 5. september 2024

FN-NJS-15-2024: Midlertidig velkomstpavillion v/ Aggersborg.

Fredningsnævnet har den 5. april 2024 fra Vesthimmerlands Kommune modtaget ansøgning om tilladelse til at etablere en midlertidig velkomstpavillion på matr.nr. 1d Aggersborg By, Aggersborg, beliggende Thorupvej 9, Aggersund, der ejes af Naturstyrelsen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne besluttet at meddele dispensation med begrænsninger i forhold til det ansøgte. Begrundelsen for afgørelsen fremgår neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 4. september 1990 om fredning af arealer ved Aggersborg Vikingefæstning, der har til formål at bevare og beskytte områdets kulturhistoriske og arkæologiske værdier og herunder særligt resterne af vikingefæstningen Aggersborg samt at sikre almenhedens adgang til området, i det omfang den offentlige adgang er forenelig med fredningens øvrige formål.

Fredningen har bestemmelse om, at området ikke må beplantes eller bebygges. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der - med fredningsnævnets tilladelse – opstilles læskur for græssende dyr. Ej heller at der til erstatning for den gamle kirkelade med fredningsnævnets godkendelse opføres en bygning så langt mod nord som muligt, der kan rumme velfærdsrum for kirken og eventuelt informationscenter om fredningsområdets kulturhistoriske og arkæologiske værdier. Der må ikke foretages andre terrænændringer end nødvendigt for områdets udforskning eller tydeliggørelse af fortidsmindernes karakter, eller hvad der er strengt nødvendigt af hensyn til offentlighedens adgang, herunder etablering af yderligere parkeringsmuligheder på det areal, der mod syd afgrænses i østlig forlængelse af det sydlige kirkegårdsskel. Der må dog ikke herved ske beskadigelse af det eksisterende herregårdsdige.

Det ansøgte:

Vesthimmerlands Kommune oplyser:

"...Vesthimmerlands Museum (har) modtaget ansøgning om opførelse af en midlertidig velkomstpavillion i forbindelse med at Aggersborg i september 2023 blev indskrevet på UNESCOs Verdensarvsliste...".

Beskrivelse af projektet

På eksisterende flisebelagte område ønskes opført en glaspavillion og en træterrasse. Eksisterende træplankeværk fjernes. Pavillonen er på 7x3 m i grundplan og 3 m højde. Den opføres af 6 egestolper (diam. 36 cm) på et betonfundament. Stolperne forbindes med trækband af galvaniseret stål. Taget udføres som fladt tag med tagpap som tagbeklædning. Mellem egetræsstolperne indsættes glaspartier.

Den nordlige væg af pavillonen, som er vendt mod eksisterende udstillingshus, udføres i en trækonstruktion. Væggen inde i pavillonen bruges til anbringelse af servicefunktioner (kaffemaskine, brochurer, kioskvare m.m.). Pavillonen indrettes desuden med betjeningsdisk til billet salg m.m., bord, stole, fritstående info- og brochurestandere. Se vedhæftet bilag med velkomstområde og glaspavillon.

I forbindelse med pavillonen etableres en træterrasse, dels på de eksisterende fliser og på græsset mod øst i maks. 2 m bredde.”

Hvis glaspavillon ikke kan realiseres pga. finansiering ønskes den minimerede mulighed, som er en præfabrikeret løsning. Den præfabrikerede løsning er et skur på 8 m² udført i antrasitfarvet træbeklædning og fladt tagpaptag.

Visualisering af det primære ønske:

Vesthimmerlands Kommune anfører om Natura2000- og Habitatforhold blandt andet:

”... Vesthimmerlands Museum ønsker at opstille en pavillon ved Thorupvej 9, 9670 Løgstør til formidling af Aggersborg vikingefæstning. Pavillonen ønskes opstillet syd for eksisterende bygning. Derudover ønskes en trappe hen over herregårdsdiget og en bæk ved stammen af det store lindetræ, der står ved diget. Det er blevet oplyst, at trappen udformes så der stadig kan komme lys til diget, og derved har minimal påvirkning på det underliggende miljø.

Habitatbekendtgørelsen.

I henhold til ”Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter” nr. 2091 af 21. august 2023 skal der, før der træffes afgørelse, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (§ 6 stk. 1). Udpegningen af Natura 2000-området betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, området er udpeget for.

Projektområdet ligger indenfor Natura 2000, habitatområde nr. 16, Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg samt fuglebeskyttelsesområde nr. 8, Kysten fra Aggersund til Bygholm Vejle. Indenfor projektområdet er der et flisebelagt areal, et græs- og urteklædt jorddige og et træ. Projektet medfører

bebyggelse på det flisebelagte område, mindre ændringer af diget ved at der placeres en trappe henover, og en mindre ændring omkring træets stamme. Projektområdet ligger ved Aggersborg Kirke og bruges til parkering og ophold i forbindelse med besøg af Aggersborg som turistattraktion.

Vesthimmerlands Kommune vurderer samlet set, at projektet ikke påvirker natura 2000-området eller arter og naturtyper på udpegningsgrundlagene. Det er også kommunens vurdering, at projektet ikke påvirker yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

Naturtyper

Projektområdet er ikke kortlagt som en habitatnaturtype. De nærmeste kortlagte naturtyper er et kalkoverdrev (6210) ca. 380 m mod sydvest og en strandeng (1330) 400 m mod syd. På baggrund af afstand og projektets lokale anvendelsesændring, er det kommunens vurdering, at der ikke kan ske en påvirkning på habitatnaturtyperne.

Arter

Der er ikke kortlagt levesteder eller fundet arter fra udpegningsgrundlagene indenfor projektområdet. På baggrund af projektarealets anvendelse og tilstand, er det kommunens vurdering, at det ikke er levested eller et vigtigt fourageringssted for arter på udpegningsgrundlagene. Natura 2000-området er i stort omfang udpeget for at beskytte fjordens naturtyper og marine arter. Fuglebeskyttelsesområdet er primært udpeget for at beskytte fuglearter der er tilknyttede det marine miljø med lavvandede bugter og vige samt strandenge. Se udpegningsgrundlag i bilag 1. Kun stor vandsalamander og damflagermus vurderes at være relevante landlevende arter på udpegningsgrundlaget for H16.

Der er kortlagt egnede levesteder for stor vandsalamander 410 meter mod syd (ingen fund registreret, søgt via Arter.dk). Størstedelen af stor vandsalamander overvintrer indenfor 100 meter af ynglehullet. Der er dog observeret at individer kan vandre over 1 km. De foretrukne rasteområder på land er især i skovområder, under stammer med råddent træ, sten, døde blade og i musehuller. Dyrene foretrækker rasteområder i levende hegn frem for fx afgræssede områder. Som velegnede overvintringssteder peges der på rådne træstammer, hulrum i jorden fx under store sten, kældre mm hvor dyrene ofte samles i grupper på op til 70 individer. Ved ældre især landejendomme, er der en del observationer

af overvintring bag stenfundamenter. Det kan ud fra dette ikke udelukkes, at der kan observeres rastende og overvintrende salamandere ved diget, trærødderne eller i det nære kirkegårdsstendige. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke medfører fjernelse eller forringelser af arealets egnethed som rastested, da der ikke fjernes eller påvirkes nogle af de nævnte strukturer.

Damflagermus overvintrer i de jyske kalkgruber, og yngler primært i bygninger, som er lokaliseret i nærheden af jagtområderne. Jagtområder er større søer, åer, fjorde, sunde og tagrørsbevoksninger. Kommunen vurderer, at der er egnede jagtlokaliteter i nærheden af projektområdet, og vi vurderer, at kirken og den nærvæd liggende Aggersborggård er potentielle ynglesteder for arten. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke medfører fjernelse eller forringelser af arealets egnethed som jagt- eller yngleområde, da der ikke fjernes eller påvirkes nogle af de nævnte strukturer.

Bilag IV-arter

Flere dyr og planter er optaget på bilag IV efter EF-habitatdirektivet. Ifølge habitatbekendtgørelsens § 10, kan der ikke gives dispensation, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller raste-områder for dyr optaget på habitatdirektivets bilag IV. Under henvisning til ovenstående afsnit om Natura 2000, er det kommunens vurdering, at projektet ikke kan påvirke yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter. Vi har lagt vægt på, at de strukturer, som er til stede indenfor projektområdet ikke vil blive påvirket eller fjernet...”

Viborg Stift har i mail af 30. april 2024 henvist til Den Kongelige Bygningsinspektørs bemærkninger:

”... Jeg har gennemgået materialet og finder, at det er et meget sårbart sted at skulle opføre flere bygninger, end der findes i dag. Aggersborg Kirke ligger meget frit i landskabet og er et meget fint eksempel på, at vores middelalderkirker også er landmarks i landskabet.

Af de to fremsendte forslag til en pavillon i tilknytning til den eksisterende bygning øst for kirken, finder jeg ikke at det lukkede skur er tilstrækkeligt tilpasset stedet. Jeg kan derfor ikke anbefale det lukkede skur til opførelse. Glaspavillonen har imidlertid en større grad af transparens og lethed, som passer bedre til stedet. Dog er den meget stor sammenlignet med det lukkede skur og kan med fordel gøres noget mindre for at passe bedre til stedet.

Jeg vil derfor anbefale, at der arbejdes videre med denne løsning i en formindsket form, gerne halveret, hvor teknikrummet og indarbejdes mere integreret i bygningen og dermed ikke fremstår som en lukket påsat kasse. På baggrund af ovenstående anbefales det ansøgte til videre bearbejdning.

I det nyligt fremsendte projekt er glaspavillonens størrelse fastholdt, men der er ændret lidt på udtrykket, idet teknikrummet er integreret i bygningen. I tillæg hertil er der udarbejdet en visualisering af pavillonen. På baggrund af projektets revision og visualisering fastholder jeg min tidligere udtalelse og finder fortsat området meget sårbart i forhold til opførelse af flere bygninger, end der findes i dag.

Projektet skulle have været drøftet på et dialogmøde på stedet i slutningen af april, hvilket er udsat af kommunen. Jeg vil anbefale, at der planlægges og afholdes et nyt dialogmøde på stedet, hvor projektet kan drøftes med sagens øvrige parter, når kommunen er klar til det. Herved kan projektet sikres de bedste vilkår under hensyntagen til kirken...”

Yderligere foreligger en udtalelse af 22. august 2024 fra Den kongelige Bygningsinspektør v. kgl. Bygningsinspektør Noah Boe-Whitehorn.

Heri siges det afslutningsvis:

” ...

Opsummerende

Henset til ovenstående bemærkninger, kan forslaget, som det foreligger pt., ikke anbefales opført på det fredede areal.

Overordnet er inspektoratet af den opfattelse, jf. tidligere udtalelser, at en let pavillonbygning vil kunne bearbejdes til en fornuftig arkitektonisk løsning. Samtidigt kan det ikke afvises, at andre arkitektoniske greb, herunder f.eks. en udvidelse af den eksisterende bygning, også vil kunne danne grundlag for en fin løsning.

Skulle Fredningsnævnet imødekomme anmodningen om dispensation, anbefaler inspektoratet, at der indsættes vilkår om en maksimal byggehøjde for overkant af tag i kote 0.90 og overkant af pæle i kote 21.20 iht. DHM (muliggør såvel dæk som indvendig loftshøjde på 250 cm.). Hertil bør der ind sættes vilkår, der sikrer, at bebyggelsen er midlertidig – eller meddele en tidsbegrænset dispensation. ...”

Vesthimmerlands provsti har i mail af 3. maj 2024 ingen bemærkninger til det fremsendte.

Menighedsrådet ved Aggersborg kirke har ikke udtalt sig skriftligt.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Torben Bybjerg Nielsen, det statsligt udpegede medlem Poul Roesen og det kommunalt udpegede medlem Jens Lauritzen. For Vesthimmerlands Kommune mødte Anne Marie Kjær Andersen. For Viborg Stift mødte Ann-Sofie Kvist. For Vesthimmerlands Provsti mødte Kristian Haldrup. For menighedsrådet ved Aggersborg kirke mødte Inge Jervad. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Hanne Madsen. For Vesthimmerlands Museum mødte Louise Villadsen. For Vesthimmerlands Kommune mødte Hans Henrik Mosbæk.

Hans Henrik Mosbæk og Louise Villadsen præsenterede projektet, som overordnet har til formål at sikre formidling af Vikingefæstningen, hvor landskabet er i fokus, til et stigende antal besøgende. Der er således registreret 40.000 besøgende i perioden fra februar 2024 til i dag. Det ansøgte er tænkt som en midlertidig løsning i 5 år, indtil en blivende løsning er fundet.

Der er ikke midler til at få en fagkyndig til at bearbejde ansøgningsforslaget.

Viborg Stift henviste til bemærkningerne fra Den Kongelige Bygningsinspektør, som foretrækker en mere begrænset og mere bearbejdet løsning end den ansøgte, idet der henvises til det følsomme område.

Vesthimmerlands Museum bemærkede, at der er et reelt behov for yderligere formidling, men der er ikke fulgt midler med udpegningen som Verdensarv. Den ansøgte bygning skal kunne genbruges på sigt. Der er yderligere et behov for at få afklaret toiletforholdene inden vinteren. Museet kan ikke gå ind for en løsning med forlængelse af den eksisterende formidlingsbygning, og yderligere udgravninger vil i betragtelig grad forsinke projektet, da dette vil medføre krav om arkæologiske undersøgelser.

Menighedsrådet kunne anbefale den transparente løsning.

Provstiet havde ingen bemærkninger, men anså det ansøgte som et forhold mellem museet og menighedsrådet.

Danmarks Naturfredningen bemærkede, at det giver god mening, at den ansøgte løsning kan flyttes og genbruges.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer ved Aggersborg kirke betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier. Fredningsnævnet vurderer på baggrund af sagens oplysninger samt navnlig ved kommunens udtalelse om Natura2000-forhold, at det ansøgte ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3 og ikke vil medføre negativ påvirkning af Natura2000-områder eller dyre- og plantearter nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnet finder det af væsentlig betydning og i overensstemmelse med fredningens formål, at der sikres bedst mulig formidling af stedets historie.

Fredningsnævnet er dog tillige enig med Den kongelige Bygningsinspektør i, at der er tale om et sårbart område i den forstand, at opførelse af en formidlingsbygning fremtræder endog meget synligt i landskabet og derved modvirker oplevelsen af det historiske område.

Fredningsnævnet vurderer efter en samlet bedømmelse, hvori indgår, at museumsmyndighederne har et akut behov for en formidlingsbygning til et stort og stigende antal besøgende, at der kan ske godkendelse af det skitserede projekt omfattende en transparent bygning af et areal og på et fundament som ansøgt.

Fredningsnævnet finder dog, at der af hensyn til synligheden i landskabet skal ske en reduktion af højden til 2,50 meter med koter som af den kongelige bygningsinspektør beskrevet, således at de synlige opretstående bjælker ligeledes reduceres på tilsvarende vis. Det anbefales endvidere, at ansøger finder en løsning på himlens spejling i de store glaspartier.

Fredningsnævnet lægger endvidere vægt på, at der kun er tale om en midlertidig løsning, som vil blive fjernet efter 5 år.

Fredningsnævnet har herefter besluttet at meddele dispensation til det ansøgte, der i sin grundtanke ikke er i strid med fredningen, som blandt andet har til formål at sikre offentligheden en relevant adgang til oplysning om Vikingeborgen.

Dispensationen begrænses dog således, at bygningen alene må have en loftshøjde på 2,5 meter og i det hele med koter som af den kongelige bygningsinspektør beskrevet. Det er herunder en betingelse, at de stolper, der rager op over formidlingsskuret begrænses tilsvarende i højde.

Dispensationen gælder for en periode på 5 år fra denne afgørelses dato, og det er en betingelse, at formidlingsskuret efter dette tidsrum fjernes og erstattes med en mere blivende og i forhold til området bedre afstemt løsning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Torben Bybjerg Nielsen.

Denne afgørelse sendes til:

1. Poul Roesen,
2. Jens Lauritzen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Viborg Stift,
5. Vesthimmerlands Provsti,
6. Menighedsråd ved Aggersborg kirke,
7. Vesthimmerlands Kommune, att. Anne Marie Kjær Andersen,
8. Danmarks Naturfredningsforening, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening, Vesthimmerland,
10. Dansk Ornitologisk Forening, København,
11. Dansk Ornitologisk Forening, Vesthimmerland,
12. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
13. Friluftsrådet, centralt,
14. Friluftsrådet, kreds Himmerland-Aalborg,
15. Naturstyrelsen, Randbøl,
16. Vesthimmerlands Museum,
17. Slots- og Kulturstyrelsen.